

PROF. DR. AHMET AĞIRAKÇA

SALÂHADDİN EYYÛBÎ

VE KUDÛS'ÜN YENİDEN FETHİ

akdem
YAYINLARI

Genel Seri No: 33
İslâm Kültürü Serisi: 5

Salâhaddin Eyyübî ve
Kudüs'ün Yeniden Fethi
Prof. Dr. Ahmet Ağırakça

ISBN : 978-605-4535-14-9

Dizgi
Akdem Yayınları

Kapak - İç Düzen
Bilal İlkay

1. Basım; **Beyan Yayınları, 1997**
2. Basım; **Beyan Yayınları, 2005**
3. Basım; **Akdem Yayınları, 2013**
4. Basım; **Akdem Yayınları, 2014**

Baskı - Cilt : İKLİM MATBAACILIK LTD. ŞTİ.
Litros Yolu Fatih San. Sit. No: 280 Tel.: 0212 613 40 41 pbx
www.iklimmatbaa.com • info@iklimmatbaa.com

AKDEM YAYILARI
Akşemsettin Mah. Akdeniz Cad. No: 99-101 Fatih/İstanbul
Tel: (0212) 521 41 16 Faks: (0212) 521 41 36
www.akdemyayinlari.com
e-mail: info@akdemyayinlari.com
www.akdemistanbul.com.tr
e-mail: info@akdemistanbul.com.tr

Prof. Dr. Ahmet Ağırakça

**Salâhaddin Eyyûbî ve
Kudüs'ün Yeniden Fethi**

akdem
YAYINLARI

Prof. Dr. Ahmet AĞIRAKÇA

1950 Mardin doğumlu olup Mardin Cumhuriyet İlkokulu, Mardin İmam-Hatip Okulu ve Mardin Lisesinin ardından 1973'te İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü (Bugünkü MÜ İlahiyat Fakültesi) ve 1975'te İÜ Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. Daha sonra İÜ İktisat Fakültesine kaydoldu. Fakat Edebiyat Fakültesine asistan olunca üçüncü fakültesini bitirmeden 2. sınıftan ayrıldı. Bir müddet Diyanet işleri Başkanlığı bünyesinde çalıştıktan sonra MEB İstanbul Bakırköy Lisesinde öğretmenlik yaptı. Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde 1 yıl müddetle İslam Tarihi asistanlığı görevinde bulundu (1977), daha sonra İÜ Edebiyat Fakültesi Ortaçağ Tarihi Anabilim Dalında asistan oldu (1978). Bugünkü yüksek lisans yerinde olan ve iki sömestrlik olarak uygulanan doktora hazırlık döneminden (1978-79) sonra 1979-1983 yılları arasında İÜ Edebiyat Fakültesi Ortaçağ Tarihi Kürsüsünde **“Müneccimbaşı Ahmed İbn Lutfullah'ın ‘Câmi’u'd-Düvel’ Adlı Eserinin Tenkidli Metin Neşri ve Tercümesi”** adlı doktora tezi ile Ph. Dr. unvanını aldı. 1987'de Yard. Doçent, Ekim 1988'de Doçent, Haziran 1996'da Profesör unvanını aldı. Mayıs 1999'da uzun yıllar görev yaptığı İÜ Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden emekli oldu. Bunu ardından Hollanda'da Rotterdam İslam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanlığı, aynı şehirde Avrupa İslam Üniversitesi Kurucu Başkanlığı ve Rektör Vekilliği, Avrupa İslam Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Dekanlığı ve Rektör Yardımcılığı görevlerinde bulundu. Türkiye'ye döndükten sonra Özel Sultançiftliği Koleji Müdürlüğü görevini deruhte etti (2005-2007). Avrupa İslam Üniversitesinin Uzaktan Eğitim Birim başkanlığını yaparak 1200 öğrencinin lisans düzeyinde uzaktan eğitim almalarını sağlayan organizeler yaptı. Halen kurucusu olduğu Akdemistanbul Yurtdışı Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri kurumunun eğitim danışmanlığını yapmaktadır. On yıl sonra kendi üniversitesine, İÜ Edebiyat Fakültesi Ortaçağ Tarihi

Anabilim Dalındaki görevine geri döndü. Halen bu görevinin yanında Mardin Artuklu Üniversitesi İlahiyat Bilimleri Fakültesi Dekanlığı yapmaktadır. Arapça (çok iyi), Farsça ve İngilizce (orta düzeyde) bilir. Yayınlanmış 12 telif ve 11 cilt tercüme eseri vardır. Akademik dergilerde yayınlanmış onlarca makalesi ile katıldığı milli ve uluslararası sempozyumlara sunduğu 28 tebliği bulunmaktadır. Ayrıca 30 yıldan beri çeşitli resmi ve sivil kuruluşlarda onlarca konferans verdi, seminerler yaptı, birçok panele katıldı. Birkaç ansiklopedide yayınlanmış çok sayıda maddesi olup ayrıca 6 ciltlik *Şamil İslam Ansiklopedisi*'nin genel yönetim ve ilmi redaksiyonunu yaparak yayına hazırladı. Birçok edebî, ilmî, siyasi ve sosyal dergide yönetici ve yazar olarak çalıştı. Birkaç sempozyumu organize etti ve bu sempozyumların tebliğlerini yayına hazırladı. Vakıf ve dernek gibi birçok Sivil Toplum Kuruluşunun kurulmasında rol oynadı ve yönetim kurullarında yer aldı. Halen, Akademi Lisan ve İlmi Araştırmalar Derneği Genel Başkanı ve İHH Yüksek İstişare Kurulu üyesi ve 20 yıldan beri süren Filistin Dayanışma Platformunun tabii üyesidir. Uluslararası Müslüman Âlimler Birliği üyesi ve bu birliğin İstanbul temsilcisi, Uluslararası Kudüs Müessesesi Mütevelli Heyeti üyesi, Kudüs ve Filistin İçin Dayanışma Birliğinin kurucusu ve Yönetim Kurulu 1.Başkan Yardımcısıdır. Evli olup dört çocuğu ve dört torunu vardır.

Telif Eserleri: *İslâmî Devlet Düzeni* (1978), *Ömer Muhtar* (1984 ve 1995), *Hz. Ömer* (muhtelif baskılar), *Hz. Osman* (muhtelif baskılar), *Ömer ibn Abdülaziz* (1984 ve 1994, 2010), *Emeviler Devrinde Kıyamalar/İslam'ın İlk Döneminde SİYASİ HAREKETLER* (1994 ve 1996, 2012) *Cami'ü'd-Düvel* (Müneccimbaşı Ahmed b.Lutfullah), neşr, tercüme ve notlar, (1995), *Kur'an-ı Kerim Meali* (M.B.Eryarsoy ile birlikte) (1987, 1994, 1995 ve 1997), *Salâhaddin Eyyubi ve Kudüs'ün Yeniden Fethi* (1997, 2005), *Ebu Bekir Devri İslam Tarihi/İlk Halife Kim olmalıydı Tartışmaları ve Hz.Ebu Bekir Dönemi*, 1999 ve 2013, *İslam Tıp Tarihi* (İstanbul 2004), *Kırk Hadisle İslam Şahsiyeti* (2008, 2011), *History Of Islamic Medicine* (2010),

Hazırlanmakta olan eserler: 1- *Siyer Hz. Peygamber'in Mesajı*, 2- *İslam Medeniyet Tarihi* (Kurumlar-İlimler), 3- *İslam Dünyası İlim ve Fikir Hareketleri*, 4-*Siyasi Mezhepler Tarihi*, 5-*Ortaçağ Tarihine Giriş*

İthaf

*Doęu Medreselerinin yetiřtirdięi
mümtaz řahsiyetlerden Pervarili
Van emekli merkez vaizi Muhterem
Ali alım Hoca (Molla Ali)'nın aziz
hatırasına...*

İçindekiler

Prof. Dr. Ahmet AĞIRAKÇA.....	4
Önsöz.....	11
Birinci Bölüm.....	17
Doğumdan Devlet Başkanlığına	
Kadar Salâhaddin Eyyûbî	17
Doğumu, Yetişmesi ve Gençliği	17
Eyyübîlerin Mısır Hâkimiyeti	23
Salâhaddin'in Fâtımî Vezirliği.....	25
Salâhaddin'in Mısır'daki Faaliyetleri ve	
Fâtımî Hilafetinin Sona Ermesi	28
Salâhaddin'in Yemen'i Hâkimiyetine Alması	31
Haçlı Saldırıları.....	33
Nureddin ile İlişkileri.....	34
Salâhaddin'in İslâm Birliği'ni	35
Gerçekleştirme Çabaları	35
Salâhaddin'e Yapılan Bir Suikast	42
İkinci Bölüm	45
Salâhaddin-Haçlı İlişkileri ve	45
Kudüs'ün Yeniden Fethi.....	45
Fetih Öncesi Cihad Safhaları	45
Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıç Arslan'ın Saldırısı.....	49
Musul Atabekleriyle İlişkileri ve Halep'i Alması	50
Kudüs'ün Kurtuluşu İçin	
Ümmet Birliğinin Sağlanmasına Atılan İlk Adım	50
Haçlı Seferleri ve Salâhaddin Eyyûbî	54
Kudüs'e Giden Yol Urfa'dan Geçer	
(Urfa'nın Geri Alınması).....	61
Haçlılarla Mücadele ve Hittin Zaferi	69
Kudüs'ün İslâm'daki Yeri ve Önemine Kısa Bakış	76
Kudüs'ün Fethi (27 Receb 583 / 2 Ekim 1187)	87
Ve bugün.....	97
Ve Bizler.....	98
Üçüncü Haçlı Seferi ve Haçlıların Filistin'den Çıkarılması....	103
Kudüs'ün Fethinden sonra	
Haçlılardan alınan kale ve şehirler	103

<i>Cebele ve Lâzikiyye'nin Fethi</i>	105
<i>Yeni Fetihler</i>	109
<i>Üçüncü Haçlı Seferinin Başlaması ve</i>	
<i>Salâhaddin'in Akkâ Mücadelesi</i>	117
<i>Akkâ'nın Haçlılar Tarafından Kuşatılması</i>	121
<i>Salâhaddin'in Hastalanması ve Bir Müddet Dinlenmesi</i>	126
Alman İmparatoru ile İngiliz ve	
Fransız Krallarının Bölgeye Gelmesi, ...	133
<i>Akkâ Savaşı ve Üçüncü Haçlı Seferinin Neticesiz Kalması</i>	133
<i>Tarihte Eşine Az Rastlanan Bir Savunma: Akkâ Savaşı</i>	137
<i>Cihad Devam Ediyor</i>	
<i>(Akkâ'dan Sonra Salâhaddin Haçlı İlişkileri)</i>	146
<i>Salâhaddin Kudüs'te</i>	151
<i>Kudüs İle İlgili Olarak İslâm Birliğinin Anlamı</i>	153
<i>Üçüncü Haçlı Seferinin Son bulması</i>	
<i>ve Avrupalıların Geri Dönüşü</i>	155
<i>Salâhaddin'in Cihad Azmi</i>	158
Üçüncü Bölüm	163
"Şark'ın En Sevgili Sultanı"	163
<i>Salâhaddin'in Şâhsiyeti, Son Günleri ve Ölümü</i>	163
<i>Salâhaddin'in Şahsiyeti ve Farklı Özellikleri</i>	167
<i>Kudüs'ün Fethindeki Sır</i>	170
<i>Salâhaddin'i Kudüs'ü Yeniden</i>	
<i>Fethetmeye Sürükleyen Duygu</i>	173
<i>İtikad ve İbâdetleri</i>	174
<i>Merhameti, İnsaflı ve Adaleti</i>	176
<i>Salâhaddin'in Müsamahakârlığı ve Üstün Ahlâkı</i>	177
<i>Cesâreti</i>	183
<i>Cömertliği ve Kahramanlığı</i>	185
<i>Salâhaddin'in O Günkü İslâm Toplumuna Hizmetleri</i>	188
<i>İlme Hizmetleri ve Oluşturduğu Eğitim Kurumları</i>	190
<i>Mâlî Hizmetleri</i>	193
<i>İmar Alanındaki Hizmetleri</i>	194
<i>Netice</i>	196
<i>Bibliyografya</i>	198
<i>İndeks</i>	200

Önsöz

*“Sen ki, son ehl-i Salîbin kırarak savuletini
Şarkın en sevgili sultânı Salâhaddin’i”*
Mehmet Akif Ersoy

İslâm tarihinde tarihi etkileyen şahsiyetler sürekli olarak öne çıkmış ve toplum içinde farklı bir konuma sahip olmayı bizzat kendileri yaptıklarıyla hak etmişlerdir. Hz. Peygamber’in etrafında toplanan ashab-ı kiram ve bunlar içinde Bedir’e katılanlar, Mekke fetihinde yer alanlar, Tebuk seferine çıkanlar nasıl farklı insanlar oldu larsa, İslâm tarihi boyunca gelip geçen devlet adamları, kumandan ve fatihler de bu yolu izleyerek aynı konuma gelmiş ve ashabın yolunu izleyen şahsiyetler olarak sevilmişlerdir.

Tevhîd inancının önderleri olan bu büyük şahsiyetler kendilerinden sonra gelen nesillere her konuda örnek olmuştur. İşte bunun için mükemmel bir Müslüman olmayı arzulayan herkes onların izinden gitmeyi ve onların Rasulullah’a olan bağlılıkları gibi İslâm’a bağlanıp Kur’an ve Sünnet’ten asla ayrılmayarak bu davranış biçimiyle Allah’ın rızasını kazanmaya çalışmıştır. Allah’ın rızasına talip olan kimse Allah nazarında sevimli olunca halk nazarında da sevimli olur. Allah bir kulunu sevince onun sevgisini bütün Müslümanların kalbine yerleştirir.

İşte Salâhaddin-i Eyûbî bütün Müslümanların istisnasız sevdiği Müslüman devlet adamlarından biridir. Büyük şair Mehmet Akif tarafından “Şarkın en sevgili sultanı” diye tavsif edilmesi de bunu göstermektedir.

Salâhaddin’e bu sevgiyi kazandıran en büyük etken onun Kudüs fatihi olmasıdır. Kur’an’da zikredilen “Mescid-i Aksa” gibi bir mescidin içinde bulunduğu Kudüs gibi mübarek kılınmış bir belde nin fatihi olmak, Kudüs’ü Haçlı zulmünden kurtarmak ve onu özgürlüğüne kavuşturmak gerçekten Müslümanların sevgisini kazanmaya yeterli bir durumdur.

SALÂHADDİN EYYÛBÎ

VE KUDÛS'ÜN YENİDEN FETHİ

Kudüs Fatihî ve III. Haçlı Seferi'nin muzaffer komutanı olan Salâhaddin, o günün dünyasının en büyük imparator ve krallarıyla çatışmış, onların bütün saldırılarını bertaraf etmiş ve Kudüs'ü onlara karşı koruyarak Hz. Ömer'in yadigârı olan bu mübarek şehri Müslümanlara hediye etmiştir. İslâm aşkı ve heyecanı ile bütün haçlıların kökünü bu mübarek Filistin'den söküp atmış ve burasını ebediyen bir İslâm toprağı olarak sonraki nesillere bırakmıştır. Haçlılar, o günden sonra Filistin ve diğer İslâm toprakları üzerine ordular göndermiş ama hiçbir zaman netice alamamış, Müslümanlara karşı kesin zafer kazanamamıştır....

Zaman zaman bazı işgal kuvvetleri bölgeye yeniden musallat olmuş ve bundan sonra da olacaktır. Fakat bu işgal kuvvetleri şunu çok iyi bilmelidirler ki, müslümanlar bu toprakları onlara asla vermeyecek ve mutlaka bu işgaller birgün sona erecektir.

akdem
YAYINLARI

